

Program „ŚRODKI ŚWIATA”

Coraz częściej zadajemy sobie pytanie o jakość edukacji, o to jaka powinna być Szkoła w XXI wieku. To pytanie nabiera szczególnie dramatycznego wydźwięku w miejscu, w którym żyjemy w jednym z najbiedniejszych Regionów Europy. To właśnie tutaj widać najwyraźniej jak wielką rolę pełni Szkoła w przygotowaniu młodego człowieka do życia we współczesnym świecie. W każdej lokalnej społeczności, w szczególności na wsi i na prowincji szkoła jest instytucją o ugruntowanym znaczeniu i prestiżu. Bardzo często szkoła staje się rodzajem centrum edukacyjno–cywilizacyjnym dla małej, biednej miejscowości.

Od wieku lat jednym z najważniejszych elementów programu Ośrodka „Grama Grodzka – Teatr NN” jest edukacja. W szczególności edukacja na rzecz rozpoznawania przeszłości dziedzictwa kulturowego miejsca, w którym znajduje się szkoła. Warto tu przytoczyć słowa L. Kołakowskiego opisującego to najbliższe otoczenie nazywane często Małą Ojczyzną...”Mała Ojczyzna to miasto czy wieś, w której się urodziliśmy, to środek świata. To przestrzeń niewielka, w której się obracamy - nasze domy, ulice, cmentarze, kościoły , to przestrzeń niewielka wielkim wysiłkiem ludzkim zbudowana, przez wojny niszczona i odbudowywana, to centrum świata.”...

W jeszcze innym tekście ten wielki filozof napisał: „ (...)Potrzebne nam jest (...) nauczanie historii, w którym młodzi ludzie będą uczyć się rozumienia, kim są – kim oni sami są jako dziedzice przeszłości zarówno chwalebnej, jak i nikczemnej. Jeśli utracimy przeszłość historyczną jako naszą własność, a razem z nią zdolność do odpowiedzi na pytanie: kim jesteśmy?, (...) grozi nam chaos duchowy i pustka”.

Zrozumienie i odczucie tego najbliższego otoczenia ma często decydujący wpływ na widzenie i rozumienie Świata przez młodych ludzi. Chcąc jeszcze mocniej powiązać Szkołę z Małą Ojczyzną, z jej społecznością powstał w Ośrodku program „Środki Świata”. Program ten ma na celu tworzenie własnego oblicza szkoły związanej z konkretnym geograficznym miejscem jakim może być wieś, miasteczko, miasto, czy też jego dzielnica. Program ten jest również szukaniem nowych, niestandardowych dróg rozwoju dla edukacji XXI wieku i obecności szkoły w życiu społecznym Małej Ojczyzny. Nazwa programu „Środki Świata” wzięła się z idei, żeby na mapie Małej Ojczyzny wyznaczyć swoiste centrum – miejsce szczególnej aktywności społecznej młodych ludzi z pomysłami na rzecz rozwoju lokalnej społeczności. Takim metaforycznym „Środkiem Świata”

powinna być właśnie Szkoła. Jest to nawiązanie do symbolicznego znaczenia pojęcia „środka świata” mającego wielkie znaczenie w duchowym i społecznym życiu ludzi.

Przyznanie Szkole tytułu „Środek Świata” wiąże się z realizowaniem przez nią szeregu działań w ramach zarysowanych wyżej idei. Można tu wymienić:

1. Zbieranie starych fotografii, relacji mówionych dotyczących historii konkretnych Małych Ojczyzn..
2. Tworzenie dokumentacji fotograficznej wybranych miejsc i zabytków w otoczeniu Szkoły.
3. Roztoczenie opieki nad zabytkami znajdującymi się w pobliżu Szkoły
4. Tworzenie witryn internetowych poświęconych wybranym zabytkom
5. Realizowanie w ramach „ścieżki międzyprzedmiotowej” autorskich programów związanych z Małą Ojczyzną.
6. Utworzenie „Muzeum Szkoły” – zbieranie starych dzienników szkolnych, kronik szkolnych.
7. Organizowanie i propagowanie szkolnej turystyki kulturowej (Lublin, region).
8. Branie udziału w działaniach aktywizujących Szkołę takich jak: Szkoła z Klasą, Chrońmy Zabytki.

Najbardziej widocznym efektem stania się przez Szkołę „Środkiem Świata” będzie stworzenie na dużej ścianie korytarza lub w jednym z pomieszczeń Szkoły, (w którym na co dzień mogą również odbywać się lekcje) miejsca, opowiadającego o historii szkoły, o przeszłości tej konkretnej miejscowości i okolicy. Na tą opowieść mogą złożyć się m.in.: wystawa fotograficzna starych i nowych zdjęć oraz makieta konkretnej miejscowości czy też dzielnicy z okresu przed II wojny, zrobione przez samą młodzież. Twórcami i opiekunami tych miejsc będą w głównej mierze uczniowie wspierani przez nauczycieli. To oni mają szukać starych zdjęć, opracować aranżację wystawy, wraz z informacją o niej. To oni mają stać się przewodnikami po swojej miejscowości czy też dzielnicy. Tak więc miejsca te będą rodzajem centrów informacji o dziedzictwie kulturowym Małych Ojczyzn.

Powstające „Środki Świata” w sposób naturalny powinny integrować i mieć wsparcie miejscowych instytucji i środowisk kulturalnych. Można tu wymienić: Dom Kultury, Bibliotekę, Towarzystwo Regionalne.

W miarę upływu czasu może powstawać sieć współpracy między „Środkami Świata” z całego miasta i Regionu. Sieć stworzy podstawy do organizowania turystyki kulturowej na obszarze Regionu Lubelskiego. Przyjeżdżając do konkretnego miejsca turysta będzie miał pewność, że zobaczy jak to miasteczko, czy też wieś kiedyś wyglądało, (pomoże mu w tym wystawa i makieta),

uzyska wiele informacji, będzie oprowadzony po tym miejscu. Projekt ten daje szansę na wydobycie ukrytych i niewykorzystanych możliwości lokalnych instytucji, środowisk, ludzi. W samym centrum tych działań została postawiona Szkoła jako symboliczny „Środek Świata”.

Portal edukacyjny „Pamięć Miejsca”

Program „Środki Świata” będzie wspierany przez internetowy portal edukacyjny „Pamięć Miejsca”. Portal edukacyjny „Pamięć Miejsca” da uczniom i nauczycielom możliwość docierania w szybki sposób do informacji związanych z kulturowym dziedzictwem Regionu i ich Małej Ojczyzny. Będą w nim dostępne tematyczne pakiety edukacyjne zawierające przykładowe propozycje lekcji poświęconych problematyce dziedzictwa kulturowego Regionu. Będzie można w nim znaleźć podstawowe informacje o kulturze narodów zamieszkujących kiedyś Region lubelski, czy też propozycje tras wycieczkowych związanych z wielokulturowością. Użytkownik portalu będzie miał możliwość usłyszenia języków, w jakich mówiono kiedyś w Regionie. Znajdą się tam wiadomości o folklorze, o tym jak wyglądało życie codzienne (praca, zabawa, święta, tradycje). Bazy danych portalu zawierać będą kilka tysięcy fotografii, rysunków, map, planów oraz tekstów obrazujących kulturową spuściznę regionu lubelskiego. Przy ich tworzeniu służą materiały archiwalne, opracowania naukowe, istniejące zasoby biblioteczne.